

Schatgraven op oude camping



Archeologisch vrijwilliger Frans Beekman (rechts) praat over de opgravingen met molenadviseur Dick Schalke.

FOTO THIERRY SCHUT



Tallose mensen vierden in de loop der jaren vakantie op de inmiddels verdwenen camping Molenslag.

ARCHIEFFOTO THIERRY SCHUT

Onder de vroegere camping Molenslag in Monster lag een 'goudmijn' van scherven uit de oudheid, zo toont een mini-expositie in de Monsterse molen. 'Waar onlangs nog caravans en tenten stonden, bevond zich vijftien eeuwen terug een kleine nederzetting.'

RIEN VAN DEN ANKER

Bij archeologische opgravingen denk je al gauw aan Griekenland, Israël of Egypte, niet aan een voormalig campingterrein in de duinen bij Monster. „Toen Ton Immerzeel van het Westlands Museum ons tipte dat er daar iets leuks te vinden zou zijn, riep ik grappend: 'Zeker tentharingen en Duitse muntjes.' Maar we vonden mooie dingen, ook oud en bijzonder," lacht Frans Beekman (75) van de Archeologische Werkgroep 's-Gravenhage,

onderdeel van de Vereniging van Vrijwilligers in de Archeologie.

„Ook scherven uit de vroege middeleeuwen, een nogal onbekende periode uit de geschiedenis. Natuurlijk wisten we dat er toen al mensen in deze regio woonden, maar dan blijft het bijzonder om vast te stellen dat er, waar nu Monster is, een kleine nederzetting was. Dat daar ook toen al een soort Westlanders woonden.”

Beekman, van oorsprong leraar aardrijkskunde en historisch geograaf, is vele jaren terug bij toeval 'in de archeologie' terechtgekomen. Professioneel wandelend door de duinen ontdekte hij dat je met daar gevonden scherven de datering van de duinen kunt terugvinden.

„Normaal zijn duinen zandgebieden die verwaaien en verplaatsen, maar met archeologische vondsten krijg je een dieper inkijkje en dat geeft deze hobby voor mij een extra dimensie.”

Jaren geleden zijn er bij opgravingen noordelijk van Monster een nederzetting en een grafveld gevonden; sindsdien zijn er frequente contacten tussen de ruim tienkoppige Haagse werkgroep en het Westlands Museum. „Als vrijwilligers zijn wij de ogen en de oren van archeologische vakmensen. Wij mogen niet graven, dat is een doodzonde, wij mogen alleen oprapen wat zichtbaar is.”

De werkgroep kwam in actie nadat eind 2014 bekend werd dat camping Molenslag zou verdwijnen en dat het terrein wordt afgeplagd tot op het oude zand. Dit om het kalkarme duin te herstellen en weer terug te geven aan de natuur. „Pas na onderzoek dat er écht niks waardevols is te vinden wordt zo'n terrein dan schoon verklaard. Dan zie je tot je verbazing dat plotseling

allerlei jonge mannen met metaaldetectors het terrein afstropen, toch nog op zoek naar gouden munten en andere waardevolle dingetjes.”

Scherven

Maar er bleef uiteindelijk voor de archeologische vrijwilligers voldoende achter. „Toen we op de Molenslag kwamen zagen we overal scherven liggen. We hebben met onze groep vier zondagen het terrein van ruim 3,5 hectare afgestruind. Dat hadden we in 80 vakken verdeeld en toen zijn we gericht gaan rapen tussen slaperdijk en zeereep. Niet schrikken, we hebben ruim 12.000 scherven en vele duizenden ijzeren stukjes, vooral spijkers, opgehaald. Verder ook een pijpensteeltje en een bot van een koe.”

Alles verdween in zakken, met dank aan Westlander Michiel Kruithof, en werd vervolgens schoongespoten en gedroogd op een binnenplaats. Per vak werd de vondst op een tafel gelegd, geteld, gewogen en zorgvuldig gedocumenteerd in de computer.

„Dat doen we elke woensdagavond, onze schervenavond,” vertelt Beekman. „Dan worden alle scherven apart bekeken, want het komt eigenlijk nooit voor dat je een erbij passend stuk vindt. Denk niet dat we dan ineens een hele vaas in elkaar kunnen zetten. Kijk, als we zo bezig zijn, dan is archeologie op zich geen echt spannende hobby. Maar als je langer meedraait, dan ontdek je dat sommige dingen wel spectaculair zijn. Dan zie je ringen in een scherf of bepaalde kleuren en dan weet je ineens wat het is, uit welke tijd het komt. Fascinerend”

Van de 'Molenslag Opgravingen' is een uitgebreid rapport gemaakt, zodat het gebied archeologisch is vastgelegd. Dat boekwerk is

aangeboden aan de Westlandse wethouder Marga de Goeij. Daar is het idee ontstaan om er een tentoonstelling van te maken.

Alle volle zakken met opgegraven vondsten waren toen al lang en breed opgeslagen in het Provinciaal Archeologisch Depot in Alphen aan den Rijn. Gesorteerd op oudheid, afkomst en ook met vermelding van het gewicht. „Gelukkig hadden we alles goed digitaal gedocumenteerd en konden we zodoende redelijk simpel alle pareltjes voor de expositie terugvinden.”

Huizen

Uit de Molenslag-opgravingen is vast komen te staan dat er ooit op het terrein van de voormalige camping vrijwel zeker één of twee huizen stonden. Op een plaats die bij vloed droog bleef, op wel een kilometer van de kustlijn. Ook vrij zeker is dat het een nederzettinkje was dat een relatie had met de verderop gelegen, door erosie verdwenen, handelsnederzetting Maasmuiden.

Het ging om een boerderijtje met landbouw. Er was ook sprake van handel waarbij de verbouwde rogge werd verkocht; ook werd er waarschijnlijk gehandeld in melk en vlees van koeien of schapen. Uit de onderzoeken blijkt dat de nederzetting werd bewoond in de vroege middeleeuwen, de Merovingische periode, ongeveer van 450 tot 750 na Christus.

De archeologische vrijwilligers hebben ook oudere 'dingetjes' gevonden uit de late ijzertijd (300 jaar voor Christus tot het jaar nul) en uit de latere Romeinse tijd. De meest waardevolle vondsten die werden gedaan zijn twee gouden en vier zilveren munten, afkomstig uit de zesde en zevende eeuw.